
Caravaggio - „Narcyz przy źródle”. Pokaz specjalny obrazu z Palazzo Barberini w Rzymie

Termin

- [Wystawy czasowe](#)

Caravaggio - *Narcyz przy źródle*

Pokaz specjalny obrazu z Palazzo Barberini w Rzymie

23 listopada 2021 r.-20 lutego 2022 r.

#CaravaggioNaZamku

Tę jesień i zimę zapamiętamy na długo i wspominać będziemy jako "czas Caravaggia". Kolejne zachwycające dzieło geniusza światłocienia zagościło na Zamku, by utworzyć szczególny dwugłos zaprezentowanym wcześniej w ramach wystawy [Caravaggio i inni mistrzowie. Arcydzieła z kolekcji Roberta Longhiego](#) obrazem *Chłopiec gryziony przez jaszczurkę*. Pochodzący ze zbiorów Palazzo Barberini *Narcyz przy źródle* to jedno z

najbardziej znanych płócien Michelangela Merisiego da Caravaggio, a zarazem jedno z nielicznych o tematyce mitologicznej. Przedstawia scenę zaczerpniętą z jednego z tych mitów greckich, które na przestrzeni wieków obrosły największą liczbą kulturowych odniesień.

Uwaga! W związku z zakończeniem wystawy *Caravaggio i inni mistrzowie...* wstęp na pokaz w dniach **15-20 lutego** w cenie **10 zł**, dzieci i młodzież do 16 r.ż. – 1 zł.

„Polowaniem znużony, Narcyz przy tym zdroju

Szuka w upał spoczynku, chłodu i napoju.

Jedno gasi pragnienie, drugie w sobie budzi:

Pijąc, własnej piękności widokiem się łudzi”.

Owidiusz, *Metamorfozy*

Co mówi mit

Według mitu rodzice Narcyza – Liriope i Kefisos – niedługo narodzinach syna udają się do Tejrezjasza, by prosić o przepowiedzenie przyszłości dziecka. Dowiadują się, że Narcyz będzie szczęśliwy, dopóki nie pozna swego własnego oblicza. Dorastający Narcyz przemienia się w młodzieńca, którego uroda przyciąga wiele dziewcząt. Wśród tych, które kochają się Narcyzie, jest nimfa Echo. Ponieważ jej uczucie zostaje odtrącone, zrozpaczona oddała się na pustkowie i powoli zanika. Pozostaje po niej tylko głos. Za odtrącanie miłości bogowie postanawiają ukarać młodzieńca. Sprawiają, że podczas polowania zapędza się głęboko w las, gdzie męczony i spragniony, szukając miejsca na odpoczynek, dociera do źródła o niezwykle gładkiej powierzchni. Kiedy pochyla się nad wodą, dostrzega w niej własne odbicie i zakochuje się w nim bez pamięci. Nie mogąc oderwać wzroku od swojego wizerunku, Narcyz powoli opada z sił i umiera. Po śmierci zostaje zamieniony w kwiat, do dzisiaj noszący jego imię.

Poza Owidiuszem do utrwalenia mitu o zakochanym w sobie młodzieńcu przyczynił się Dante Alighieri, umieszczając jego postać w *Piekle* – pierwszej części *Boskiej komedii*. Znacznie później imię bohatera stało się także podstawą słowotwórczą terminu z dziedziny psychologii, odnoszącego się do jednego z zaburzeń osobowości.

Co mówi obraz

Na płótnie Caravaggia widać samotną postać młodzieńca nachylonego nad gładką taflą wody. Wpatruje się on we własne odbicie na powierzchni, lewą dłoń zanurzając w wodzie, jakby starał się dotknąć postaci, którą widzi. Jego ramiona i korpus wraz z wodnym odbiciem tworzą symetryczny rozświetlony układ na jednolitym ciemnym tle. Padające z góry światło rozświetla białą, płócienną koszulę i założony na nią wams (rodzaj kamizeli) uszyty z wzorzystej tkaniny. Według niektórych interpretacji, wydobyty światłem kwiatowy motyw jest zapowiedzią przemiany, jaka stać się miała udziałem Narcyza.

Narcyz wydaje się zamknięty w błędnym kręgu wiecznego zaprzątnięcia samym sobą, co sytuuje go we wszechogarniającej ciemności. Ów zamknięty układ, jaki tworzy z własnym odbiciem, pozbawiony dopływu energii z zewnątrz, musi zgasnąć. Poza młodzieńca, mimo beznadziejnego gestu lewej ręki, wydaje się niezwykle statyczna, gdyż wsobność niejako wyłącza go z łańcucha życia, wielkiego układu naczyń połączonych, znajdującego się w ciągłym ruchu. Widz może tylko biernie obserwować ten

jednoosobowy dramat. Niezdolny uchwycić kontaktu wzrokowego z protagonistą, pozostaje wykluczony z interakcji. Ponieważ to interakcja czyni z nas podmiot i otwiera na transcendencję, tragedia Narcyza wydaje się przestrożą przed uwięzieniem we własnej perspektywie i zamknięciem na Innego we wszystkich wymiarach – od psychologicznego po polityczny.

Pokaz obrazu *Narcyz przy źródle* to efekt współpracy pomiędzy Palazzo Barberini i Zamkiem Królewskim w Warszawie – Muzeum. Od listopada 2020 r. do kwietnia 2021 r. w Rzymie gościła *Dziewczyna w ramie obrazu* Rembrandta z kolekcji Zamku Królewskiego. W ramach wymiany Palazzo Barberini zdecydowało się wypożyczyć Zamkowi jedno z najbardziej znanych płócien Caravaggia.

Pokaz dostępny był w ramach biletu na wystawę *Caravaggio i inni mistrzowie. Arcydzieła z kolekcji Roberta Longhiego*

W dniach **15-20 lutego** bilet w cenie **10 zł**, dzieci i młodzież do 16 r.ż. – 1 zł.

[Ceny biletów>](#)

Source URL: <https://arch.zamek-krolewski.pl/node/922>